

випуск №1 жовтень 2009

żaczek

У цьому номері на вас чекають:

Новини від студенської ради

Святкування
Дня першокурсника

Видавничий форум
у м. Львові

Подорож
визначними
місцями Польщі

Роман
«Кохання на вістрі леза»
(I та II частини)

та багато-багато іншого

Над випуском №1 працюли:

Вархолик Олена (МЕ-41)

Черній Святослав (СР-11)

Гуревич Петяна (МЕ-21)

Каськів Марія (МЕ-31)

Гречна Оксана (ЕП-41)

Фесенко Андрій (МЕ-51)

Бирда Петяна (МА -21)

*Литвиненко В. І (доц. кафедри
гуманітарних дисциплін)*

Гоцинський А. В. (

Філософія взаємин людських...

Прямуючи літньою вулицею ти не звертаєш увагу на навколишній світ. О Справи... Це все пояснює, але це безглуздо. Адже навколо все таке прекрасне і зелене, хоча це тобі лишень здавалось, що зелене. Ось перший золотистий листочок зачепив твого носа і з усмішкою полетів додолу. Ось так . Він іде у відпустку. Він відпрацював свій контракт, а за ним ще один, відповідно й ще одна. Мені чомусь здається що листочок жіночого роду теж існує . Адже ось, зверни увагу на ту пару листів , що падає. Вони ніжно взяли за руки і так пристрасно , але стримано кружляють додолу . Ти проводиш їх своїм поглядом, милуєшся , тобі абсолютно не хочеться , щоб вони падали, навпаки, тобі хочеться , щоб вони падали цілу вічність. Можливо через те, що тобі й досі прагнеться літа , або ж через те, що природа, як завжди і у всьому бездоганна і люди саме через спостереження за листям придумали танець

У польоті від срібно-золотистого вони еволюціонують в більш насичений, багрянний, темніший і на кульмінаційній стадії свого існування , вони наче хамелеони, набувають зовсім непривабливого відтінку, ніби не хочуть , щоб їх хтось помічав. Бо ще недавно вони були зеленими, молодими, а тепер вони ніби змінили расу. Та ні , вони залишились все такими ж трепетними листочками з своїми почуттями . Просто тепер вони спостерігатимуть за людьми не з висоти , а з землі , щоб відчуті їх і іншої частини їхнього людського єства .

Люди . У свою чергу люди , тепер спостерігатимуть їх з висоти . Така собі філософія взаємин людських з частинкою свого , тобто природи . Кожен до осені ставиться по-різному, але всі спільні в одному-милуватись нею. Кожна пора особливо чарівна в своїх перших проявах, але осінь... Погодьтеся , немає нічого кращого ніж пробігтись зранку босими п'ятами по мокрому від роси листю , весело пожбурити жменю в друга , та сміючись від нього тікати під акомпанемент осіннього вальсу з багряного листя... Мрійте друзі, адже осінь вже поруч , просто простягніть носика ;)

Святослав Черній (СР-11)

Від редакції

Ну ось , тепер можна сміло висказати весь синонімічний ряд щодо цієї титанічної події , наразі – Еврика ! Раді представити Вам оновлений , хоча ні - новий , «Жачек» та нову , надіюсь це не дуже пафосно звучить, редколегію . По заголовку можна впевнено судити , що хоч наше спільне «сімейне життя» ще коротке, але воно мирне та щире бо прикладаючи зусилля щодо розробки газети ми отримали ідилію результату ,а щодо самого результату – судити Вам .

Сформувалась наша моцна колегія на першій студентській раді 2009 року навчального . Буквально з наступного дня ми приступили до розробки і переформулювання формату газети . І аж тоді познайомились між собою :) Ідей було просто океан , а як відомо океан має надлишок і через той надлишок ми й третини всього не використали. Ну це вже Ми Вам по секрету сказали.

Отже, чекаємо відгуків,пропозицій , залюбки будемо раді будь-якій активності та сприянні в розвитку з Вашого боку.

P.S. Всім легкого,успішного , цікавого та продуктивного нового навчального року! До зустрічі на сторінках жачек та на коридорах ТІСІТу .

Над номером працювали :

Олена Вархолик

Таня Гурневич

Маша Каськів

Святослав Черній

Студентська рада

Привіт усім!!!

Як ви вже помітили, розпочався новий навчальний рік (=) Тому Студентська Рада хоче привітати всіх (як старші курси так і новий ,ще нікому невідомий, перший курс) з початком!

Оскільки офіційна презентація першого курсу вже відбулась, то хочемо подякувати всім за активну участь в проведенні даного свята, а особливо першому курсу, який не побоявся виступити перед незнайомими для них людьми (принаймні на той момент!). Хочеться підкреслити, що дійство було надзвичайним і всім дуже сподобалось, а декан Лимар В.П. та замісник проректора з виховної роботи Мартинюк В.Д. навіть висловили усну подяку студентам!

В цьому році Студентська Рада розпочинає новий графік і план роботи. Намічається безліч різних заходів і дійств, тому розраховуємо на допомогу і підтримку усіх вас! Ми завжди раді прийняти в своє коло всіх бажаючих і вислухати їхні пропозиції.

Хочемо побажати всім гарного навчального семестру, безліч позитивних емоцій і класного настрою!!!

Голова студентської ради

Фесенко Андрій

Урочистості. Для когось вони перші.

Урочистості – таке привітне слово , Ви не знаходите ? Особисто для мене воно було трішки в диковинку , я звик до сталого виразу «Перший дзвоник» . Було тих перших дзвоників у кожного пропорційно 11 . Всі вони були відповідно різні , але найсвітліше пам'ятається крайній . Всі випускники мило виходили під вишиті рушнички , було весело , сумно , потім знову весело , а ще в нас були такі стрічки «випускник 2009» . Офіційно вони приносять кожному випускнику задоволення і гордість лише раз , пізніше це просто спогад , приємний , ввічливий спогад . А зараз просто цікаво , адже УРОЧИСТОСТІ .

Отже 11:00 , понеділок , ще серпневе ,але вже «перше вересня» . Погода лагідно гладила шкіру своїм теплим , постійним дотиком . У конференц-залі ТІСІТ активно йшла загальна бесіда про щось . Всі обговорювали те ,що зараз буде . Як буде ? Але вони й уявити не могли , що все буде так ... Так незабутньо .

Описувати цю подію в детальних-деталях було б неправильно , бо потрібні слова ,кожен може підібрати для себе тільки спогадами цього моменту . Починаючи від офіційного відкриття урочистостей , виступу з Божим словом та ласкою Отця Володимира, який вражає своєю мудрістю і цінністю слова ,

продовжуючи приємно дивуючими, багатообіцяючими привітальними словами ректора ТІСІТ Ярослава Бакушевича , проректора з навчальної роботи та міжнародних зв'язків, професора Бакушевич Іванни Всеволодівни , проректора з виховної роботи та правового забезпечення, доцента Мартинюка Володимира Даниловича , декана факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки, зав. кафедрою соціального управління, професора Ходорчук Анастасії Яківної , зав. кафедрою міжнародної економіки та менеджменту, професора Сухарського Володимира Станіславовича.

Найтрепетніші слова , наказ про зарахування студентів першого курсу зачитала декан факультету соціально-економічного управління

Лимар Валентина Петрівна, після чого, ректор ТІСІТ, Бакушевич Ярослав Михайлович вручив **залікові книжки** студентам першого курсу .

Також першокурсників привітав голова студентської ради Андрій Фесенко .

А ще з своїми побажаннями виступали польські гості :

- Ришард Боровецкі – професор, ректор Економічного університету м. Кракова;
- Збігнєв Макела – професор, ректор Державної професійною Вищої Школи ім. о.Броніслава Маркевіча (м.Ярослав, Польща);
- Анджей Шромнік – професор,

проректор Економічного університету м. Кракова, Doctor Honoris Causa
ТІСІТ.

Довершили Урочистості виконанням Гаудеамусу (студентського гімну) .

Після цього відбувся святковий концерт .

Одна з центральних частин Урочистостей – це клятва першокурсників .
Нею вони пообіцяли собі і всім , що гордо , а головне гідно носитимуть цей
вічний у душі та 5-річний офіційно, титул СТУДЕНТ . Тож побажаймо
вражаючих успіхів студентам , які ступили на цю довгу та надмірно швидку
дорогу , і щоб вони , цитую:«Ніколи не стояли на обочині студентського життя»

Підготував Святослав Черній

Родовід грошей – родовід держави.

“Любил ли ты кого-нибудь, Шельменко?” – запитував у класичній п’єсі капітан Скворцов у свого денщика. І отримує непередбачену відповідь:

“Гроші, ваше благородіє! Любив, люблю і любитиму, аж поки, будучи здохну. Що то я їх люблю! І батька, і матір, і жінку, і дітей, і увесь свій рід за них віддав – би! Та коли по правді, будучи сказати, так нема у світі нікого і нічого луччого, як будучи сказати, гроші.”

Такими словами Шельменка – денщика формується поняття кожного пересічного громадянина XVIII сторіччя, який проживав на території нашої держави до такого поняття, як гроші.

А що ж таке гроші?

Як стверджують енциклопедії: “Гроші – особливий товар, що виражає вартість усіх інших і обмінюється на будь-який з них, виконуючи роль загального еквівалента; будь-який предмет, котрий продавці приймають в обмін на свої товари та послуги.” / Юридична енциклопедія – К., Українська енциклопедія імені М.П. Бажана – 1998р. /

Як стверджує популярна юридична енциклопедія: “Гроші – особливий товар, що виконує роль загального еквівалента, в якому виражається вартість усіх інших товарів та загального засобу обміну.” / Популярна юридична енциклопедія – К., Юрінком Інтер, 2002 /

Отже – основним критерієм грошей є обмін товарів на товар еквівалентної цінності та якості. Згадаймо ще таке: гроші – це є еквівалент людської праці. Дійсно – еквівалент, але чи він є вартісний, чи ні?

Свого часу у кожного з нас виникає питання: чому, коли, де і ким придумані гроші?

На протязі довгих тисячоліть єдиний спосіб отримати бажане був натуральний обмін, за винятком насильницького здобування тих чи інших продуктів обміну (що, до речі, каралося навіть за звичайним правом). Простий обмін – сьогодні бартер, отримували товар за товар. Але не завжди товар продавця (на погляд покупця) і товар покупця (на погляд продавця) буде відповідати схемі бартеру. Основами обміну товарів були загальновідомі продукти обміну. А яких тільки продуктів обміну не застосовувало людство?

Кожний витвір людських рук – це можливий продукт для обміну, але в рівноцінному еквіваленті (на погляд обох сторін). Так, наприклад, для обміну приймалися шкури тварин, худоба і навіть морські мушлі. Але, знову згадаємо про рівноцінний обмін. Уявимо, що у вас на городі є вихід золотоносної жили, а у вашого сусіда такого виходу немає. Класичний приклад для українського громадянина. Так от, у кого є вихід золотоносного піску або породи, не затрачаючи сильних людських зусиль, має товар для обміну, а у сусіда – груші, яблука та інші смачні продукти. Хто виграє від обміну – невідомо. Тобто має бути якийсь продукт, який буде урівнювати вартість товару одної сторони, еквівалентно вартості іншої сторони.

Удосконалення засобів праці та ускладнення спеціалізації праці призвело до розширення асортименту виробів. Відповідно у різних племен та народів у різні часи їх існування виникали у якості грошей самі найрізноманітніші товари (ті, які в цей час мали якусь цінність).

Свого часу, у одного з арабських племен, існував дуже цікавий обмін (для нас просто неймовірний). За 2 фунти золота рівноцінним рахувався фунт срібла, а 10 фунтів золота було еквівалентним 1 фунту заліза. Але в цей час видобування золотого піску вимагало від видобувачів не дуже й великої напруги. Адже й золото зустрічається в природі без домішків, тай сама природа бере на себе роботу щодо його (золота) відмивання. Як наслідок – на долю людини залишається не дуже складний обов’язок видалення жовтого металу з річкового дна або наносної землі. Зовсім інший варіант – при добуванні срібла, що пов’язано з важкими рудокопними роботами. А вже не кажучи про отримання заліза в чистому вигляді: тут у складній технології передували більш трудомісткі розробки корисних копалин з подальшою обробкою.

За обмінні операції завжди приймався такий еквівалент, який в місцевих умовах застосовувався як та чи інша цінність. В деяких країнах Європи (часів середньовіччя) деякі збори отримувалися ... “перцем”. Тоді це був товар з товарів і людей, які володіли ним називали – “мішок з перцем”.

Одним з розповсюджених видів грошей є мушлі. Мушлі – це раковини морських моллюсків, які видобувають біля Мальдівських островів. До речі, мушлі застосовуються на островах, в якості грошей, до сьогодні.

Крім мушлів були і інші гроші – унікальні – свинячі хвостики, на які у острівних країнах можна було придбати справжніх свиней. Низки (у наших поняттях) з таких свинячих хвостиків досягали 10-12 метрів. Були гроші – лопати (розповсюджені в Китаї, Індії, Африці), сокири (бронзові). Самим розповсюдженим товаром для обміну була тварина, яка надавала якусь користь (корова, коза і навіть...кенгуру у Австралії). До речі – людські черепа до нинішнього часу є обмінною валютою на Соломонових островах.

В історії держави і права донині зберглося поняття – натуральний обмін.

Однак натуральний обмін не в змозі в повній мірі задовольнити всі запити ринкового попиту.

З'являється необхідність товару, за допомогою якого можна-б було визначити вартість будь-яких речей, незалежно від їхньої ціни та вартості. Так з'являються “товари товарів” – товари для всіх.

В першу чергу з'являються монети (з металів, які можуть бути придатними для всіх). Ці метали придатні для обміну, вони знайомі всім, вони фізично довговічні.

Вважають, що перші в світі монети з металу з'явилися в 687 році в одній з провінцій Туреччини. Провінція називалась – Лідія, а монети друкувались з електрума (суміш самородного золота з сріблом). Пройшов деякий час – і монети були надруковані у всіх цивілізованих країнах.

Давні греки вважали, що перші монети створили їхні Олімпійські боги, давні римляни – що першу монету створив бог Янус або Сатурн.

Незалежно від досягнень європейської цивілізації чеканку монет винайшли і в Азії. Так, в давньому Китаї створювали монети оригінальним методом відливки. Ці монети мали квадратні отвори всередині, що забезпечувало, для подальшого зберігання, насаджувати їх на шнурок. Чи не з тих часів – монисто у циганок?

Метод виготовлення монет з отвором перейняли інші азіатські країни (Японія, Корея та інші). Цей метод проіснував в Китаї до початку ХХ століття.

Розвиток грошей як монет був розповсюджений і на нашому континенті. Греція карбувала свої монети, Давній Рим – свої. З середини VI віку до нашої ери монети стали карбувати за єдиним стандартом – із золота та срібла. Дорогоцінні метали – золото та срібло мали масу переваг – однорідність, висока ціна, відносна стабільність у обміні. Тому ці метали у вигляді монет та злиwkів стали основою грошових систем багатьох країн світу. Недарма синонімом грошей стало поняття – “золото та срібло”.

А ось у Спарті (давньогрецька держава) було заборонено користуватись золотом та сріблом. Як місцеву валюту застосовували гроші з заліза, яке розпеченим опускали в оцет (щоб робило цей метал непридатним для подальшого застосування).

Видатний полководець Олександр Македонський вперше використав при карбуванні грошей зображення на них людей. Олександр був першим в історії, який наказав карбувати своє зображення на монетах.

Надалі Рим, а також і Західна Європа перейшли на карбування таких монет із зображенням осіб імператорських династій. Ця практика продовжується і донині.

Щодо виникнення паперових грошей – то це теж надбання китайської цивілізації. Поруч із створенням паперу та книгодрукування у 800 роках нашого століття у Китаї з'явилась “літуча валюта”. Просто уряду набридло возити валюту (металічні монети) на тривалі шляхи. Уряд вирішив, що значно легше оплачувати послуги підприємців у провінції, з подальшою оплатою “твердою” валютою у столиці імперії. А основну функцію паперові гроші в той час виконували у “потойбічному” світі. Вони використовувались у похоронних обрядах – гроші спалювались під час поховань для того, щоб у померлого і в потойбічному світі були відповідні кошти для існування.

До Європи паперові гроші попали разом з монголами, які в 1291 році надрукували такі гроші (в китайському стилі).

Західна цивілізація одразу відгукнулась на таке нововведення. Піонерами введення паперових грошей в загальний обіг стали Північноамериканські штати (зараз – Сполучені Штати Америки). Ця подія сталася у 1690 році. Найперші паперові гроші став друкувати штат Масачутетс.

В Європі першою країною, яка стала друкувати банкноти, стала Франція. Вона почала друкувати банкноти Королівського банку в 1716 році.

Спочатку поширення в Європі отримали банкноти, які мали назву “банківські білети”. Такий банківський білет виписувався банкіром. Забезпечення банківського білету передбачало оплату в будь-який момент особою, яка його підписала, пред'явнику даного документу грошової суми, яка там була вказана. Чим багатший був банк і чим вища була його репутація, тим більшим довір'ям користувались його документи, і тим ширше вони використовувались замість золота та срібла.

В подальшій історії багатьом (найбільш солідним банкам) було надано право випуску банкнот.

Сьогодні функція випуску грошей - як паперових, так і металевих – виключно державна монополія.

У нашій країні з давніх часів надавалась і надається перевага іноземним грошам. Сьогодні – це долар та євро.

Історія показує, що ця традиція пішла від найдавніших монет грецьких колоній – Ольвія, Тіра, Херсонес, Пантікапей, які були розташовані на північному узбережжі Чорного моря. Дуже багато на території України знаходять монет римської держави імператорів Трояна, Адріана, Луція Вера, Марка Аврелія та Коммода. Ці знахідки датуються істориками в обігу приблизно з 2 по 7 століття нашої ери. Далі на ринку наших предків з'являються арабські дирхеми (8-11 століття нашої ери). Їх карбували в Середній Азії, Ірані, Північній Африці. На Давню Русь вони нападали шляхом “з варяг у греки”.

Під час найбільшої могутності Київської держави князі розпочали карбувати свої власні монети.

Володимир Святославович (980-1015 рр.) випускав злотники та срібники – золоті і срібні монети, на яких з однієї сторони було розміщено зображення князя, а з другої сторони – тризуб (княжий герб).

Святослав Ярополкович (1015-1019 рр.), Ярослав Мудрий (1019-1054 рр.) карбували срібну монету, яка була виконана на високому мистецькому рівні і, навіть, на сьогодні є цінними пам'ятками як нашої історії так і мистецтва.

Наприкінці XI століття Давня Русь, у зв'язку з відсутністю власних запасів срібла та з припиненням ввозу іноземних монет, вступає у період так званого натурального обміну, тобто роль засобів обігу виконували

хутра звірів (особливо куниці та білки). В цей час, за редакцією “Руської правди” застосовують такі номінали тогочасної грошової системи: куна, ногата, резана, векша, гривна. За цим самим джерелом 1 гривна = 20 ногатам = 25 кунам = 50 резанам = 150 вершкам.

У XII-XIII столітті під час застосування фінансових операцій уже застосовується гривня. Гривні вироблялися із срібла найвищого гатунку (860-960 проби) у формі ромба, прямокутника, шестикутника та круглої палички. Київська гривня важила від 68,22 до 140-160 гр., новгородська і псковська – 195-204,5 гр. Дещо пізніше з’явилася чернігівська гривня, що мала форму київської, а вагу – новгородської. Гривні слугували також нагородами.

В деяких випадках воєводи одержували шийні браслети – золоті гривні, княжі дружинники – срібні, прості воїни – бронзові.

Навіть у XIV-XV столітті в Україні ще проводилася купівля за новгородську гривню вагою 204,5 гр., а також польську (краківську) вагою 197,98 гр.

Гривні використовувалися в оптовій торгівлі, для дрібних розрахунків їх доводилось рубати (розрубувати) – звідси і з’явилася поняття “рубль”.

Разом із зміною політичного правління на Україні з’являються і відповідні гроші. Так, після завоювання Галичини поляками Казимир III Великий (1333-1370 рр.) розпочав емісію так званих квартників (пів грошів) із срібла та міді. Найбільш поширені з них мали зображення герба Галичини – крокуючого лева. Подібна монета карбувалася у Львові наступниками Казимира III Людовиком Угорським та його намісником у Галичині Володиславом Опольським (1372-1378 рр.).

Особливо відомими квартинками стали під час правління Владислава Ягайла (1386-1434 рр.). Він дозволив карбувати, і ця монета була основною – львівські квартинки (пів гроші, які випускались до 1414 року).

Після встановлення у середині XIV століття литовського володарювання на основній частині українських земель карбував свою монету князь Володимир Ольгердович. В цей самий час на Чернігівщині випускав свою монету князь Дмитро Корибут. На той час випускали в емісію грошові одиниці і інші удільні князі.

У XIV-XV столітті споглядається занепад національної грошової одиниці, а звідки-ж вона візьметься? На грошовому ринку України масово з’являються так звані “празькі гроші”. Ці гроші масово карбуються чеськими королями, починаючи з 1300 року. Найбільш поширеними в той час на українських землях були гроші чеського короля Вацлава IV. Крім цих грошей на теренах України застосовувалась продукція литовських, золотоординських та московських монетних дворів. При значних фінансових операціях застосовувались золоті дукати угорського виробництва. На той час дукат містив у собі 3,48 грами золота, одиницями грошової лічби була копа, яка дорівнювала 60 грошам. Один гріш дорівнював 10 денаріям (вони використовувались у Князівстві Литовському).

В Галичині на той час домінувала гривня, яка оцінювалась у 48 грошів, а 1 гріш дорівнював 18 денаріям.

Суттєвих змін зазнає грошове господарство українських земель в 1526 році, внаслідок грошової реформи Сигізмунда I (польського короля і великого князя литовського). В обліку з’являються такі номінали: шостак = 6 грошів, трояк = 3 гроші, гріш (тернарій, третяк) = 3 денарії, солід (шеляг) = 6 денаріїв. Основною грошовою одиницею стає злотий, ціна якого дорівнювала 30 грошам.

На теренах тодішньої України з’являлися люди, які оперували значними сумами грошей, які треба було вкладати у відповідні, як сьогодні кажуть, трасти та інші економічні підвалини (а хіба не так?). В цей час з’являються срібні талери (близько 28 грамів) та їхні фракції, які передбачали розподіл талера на половину та на четвертину. Талери, переважно, карбувались на монетаріях Голландії, Південних Нідерландів, землях Німеччини та Польщі. В той час співвідношення талера та дуката становило 3 до 2.

Найбільш вразливим для системи грошового обігу тогочасної України вважається введення в обіг нових номіналів монет. Це були орти – четвертина талера, півтораки – півтора талери та “тинори” – гроші, які дорівнювали 1 злотому.

В цей самий час урядом було відкрито карбування монет у Львівському монетному дворі, який виконував свої функції з 1656 по 1663 роки. Як правило, тут випускались переважно срібні орти та півтораки.

До сих пір лишається під знаком питання карбування власних грошей під час визвольних походів Гетьмана Богдана Хмельницького.

Великою подією в українській історії держави і права є Андрусівське перемир’я 1667 року. Саме в цей час українські землі, які залишилися в складі Речі Посполитої, до першого її поділу (1772 р.) будувало свої грошові відносини на підставі господарських відносин попередніх часів. Але на теренах українських земель, які відійшли до Російської держави, одразу почали змінюватися відносини, пов’язані з грішми. На території, яка відійшла до Росії, одразу-ж з’явилася російська монета, але, внаслідок ментальності населення, її не бажали приймати. Однак, після Полтавської битви 1709 року, Петро I заборонив карбувати і використовувати іноземну монету, але, незалежно від заборони іноземні монети зустрічались на ринку до XVIII століття.

Взагалі, за загальновідомими правилами монетування, на території держави, де проживає той чи інший представник електорату, необхідно застосовувати ту валюту (гроші), які мають право ходіння на рівні з офіційним курсом валюти тої держави, яка її встановлює.

Отже, історичні реалії передбачили, що, внаслідок першого поділу Речі Посполитої Галичина відійшла до складу Австрійської імперії. На землях цієї імперії уряд запровадив власну грошову систему: 1 гульден (флорин), який дорівнював 60 крейцерів. Спеціально для Галичини карбування монет передбачало 1 шилінг та 30 крейцерів.

З 1857 року на теренах української держави гульден став дорівнювати 100 крейцерів. Внаслідок грошової реформи у Австро-Угорщині було впроваджено золоті монети і основною грошовою одиницею стала корона (крона), яка поділялася на 100 геллерів (філерів).

В історії України є дуже багато моментів, які в історії нашої держави полягають на саме основне підґрунтя. Це стосується і грошей.

Після відновлення української національної державності у 1917 році виникла необхідність карбувати і випускати свої власні гроші. У 1917 році, ухвалою Української Центральної Ради (від 19.12.1917 р.) було вирішено питання, щодо випуску перших кредитних білетів. Це були гроші номінальної вартості 100 карбованців, які були надруковані в одній з київських друкарень в грудні 1917 року. Ці гроші містили на собі Державний герб України – тризуб, а також написи українською, польською та єврейською мовами.

Згідно законів Української Народної Республіки, яка щойно народилася, грошовою одиницею цієї держави стала гривня, яка дорівнювала половині карбованця і ділилася на сто шагів. На той час в обігу перебували грошові знаки вартістю 10, 25, 50, 100, 250, 1000 карбованців, а також 2, 5, 100, 500, 1000 та 2000 гривень. Причому, на останніх було надруковане досить суттєве попередження – “За фальшування карасться тяжкою карою”. Гривні найбільш великих номіналів друкувались у Берліні, а менших – у Станіславі (нині м. Івано-Франківськ), Києві та Кам’янці-Подільському. Відповідно, поліграфічний рівень їх був значно нижчий, тому їх і підробляли досить часто. Розмінна монета у цей час друкувалась у вигляді поштових марок, номінальна вартість яких сягала від 10 до 50 шагів.

Треба віддати належне мистецькій вартості грошам часів Української Центральної Ради, Гетьманату та Директорії УНР. У їх проектуванні та друкуванні приймали участь відомі українські митці – Нарбут, Модзалевський, Краківський, Лемчик, Приходько, Романовський, Серета, Кораловський.

Під час Першої світової війни у обігу з’являється, у зв’язку з браком розмінної монети, величезна кількість різних грошових знаків (бонів, чеків, розмінних знаків). Друкували їх всі, хто мав на це можливість. Такі “гроші” друкували: на Волині – Кременець, Дубно, Луцьк, Острог, Житомир, Рівне; на Галичині – Львів, Дрогобич, Броди, Золочів, Тернопіль, Збараж, Сокаль.

Під час перебування нашої держави між двома війнами на західноукраїнських землях (у Галичині використовувалась польська марка, а з 1924 року – злотий, що дорівнював 100 грошів, на Закарпатті – чехословацька крона, яка дорівнювала 100 геллерів, на Буковині – румунська лея, що дорівнювала 100 банів).

Під час встановлення радянської влади, починаючи з вересня 1939 року по червень 1941 року, на наших землях дістали поширення грошові знаки радянського зразка. З 1941 по 1944 рік на наших теренах панувала німецька марка (причому різних номіналів – на території генерал-губернаторства, куди входила і Галичина: і рейхскомісаріату Україна).

Перемога розставила все на свої місця і на теренах України знов з’являються гроші колишнього Радянського Союзу. В цей час на території Західної України з’являються гроші УПА (бофони, або як їх називали в народі – біфони), але це тема окремої розповіді.

Після відновлення державної незалежної України, на її території запроваджено в обіг власну грошову одиницю – гривню. Про це стверджує ст. 99 Конституції України – “Грошовою одиницею України є гривня. Забезпечення стабільності і грошової одиниці є основною функцією центрального банку держави – Національного банку України”.

І дай Бог цій валюті нашої молоді держави витримати всі негаразди грошово-кредитної політики сьогодення.

Володимир Литвиненко
доцент кафедри гуманітарних
дисциплін Тернопільського інституту
соціальних та інформаційних технологій

«Три кульки щастя...»

З чим у Вас асоціюється цифра 16? От, наприклад, мені зараз 16 років, паралельно з моїм шістнадцятиріччям є ще одна «людина», якій теж 16, правда їй, тільки-тільки виповнилось, 9-го вересня. :) Отже, думками поринаємо до Львова на «Міжнародний фестиваль в рамках 16-го форуму видавців». Чотири дні радості та пустого гаманця випали цього річ на 9-12 числа. Знову всіх щиро вітає Палац Мистецтв. Саме тут один з найбільших книжкових ярмарків у Східній Європі по кількості учасників та кількості культурних заходів, яких було більше 250-ти, проходив під гаслом «ЧАС ЧИТАТИ!».

Участь взяло більш, ніж 600 українських та іноземних книжкових видавництв та періодичних видань. (вдумайтесь в число). 31 іноземний і 135 українських авторів відвідали Форум видавців. 70 тисяч відвідувачів-читачів за 4 дні. Кількість акредитованих журналістів – наразі 130 плюс 1 неакредитований з газети «ЖАЧЕК» :) Кількість акредитованих ЗМІ – 200 національних, регіональних та місцевих. Серед них телеканали Інтер, 1+1, Перший національний, 5 канал, Новий, СТБ, ICTV, НТН та інші.

Почесний гість Форуму – автор світових бестселерів, письменник і філософ із Норвегії Юстейн Гордер. Понад 30 мільйонів читачів із 53-х країн світу, включно з Україною, придбали його дивовижний роман про історію філософії «Світ Софії». Не сумніваюсь, якщо Вам вже туди захотілось. Отже, дістатись на форум можливо 9 трамваєм... (це вже наступного року)

Вулиця Коперніка 17, незлічувана кількість людей, потенційних читачів, шанувальників, фанатиків або й, можливо, просто шопоголів, які залюбки хочуть щось придбати. Серед них і я. Вхід у вир подій платний, символічні три гривні (я так думаю – це передплата за пакетики :) Мій зірковий час випав на суботу, коли все найцікавіше було у п'ятницю, тим не менше забіжу наперед і підведу підсумок – Я ПРЕКРАСНО ПРОВІВ ЧАС.

Піднесено долаю вхідну браму і потрапляю у чарівний світ книги і знань...

Рай- єдине влучне слово, щодо опису вражень від першого побаченого. Ятки з книгами окупували всю надвірну територію палацу, люди ж окупували самі палатки. Підбіг до одної, іншої, ще наступної і чую хтось до мене шалено кричить «ВИТРАТЬ» - як виявилось це до мене голосили мої заощадження. Ну що ж, я їх послухаю.

Якраз «під руку» і «на око» потрапило мені Львівське видавництво «ПАІС», яке одне з небагатьох спеціалізувалось у сфері журналістики, а отже, перша моя покупка буде не настільки приємна, як корисна.

Книга «Соціологія і журналістика» І.М.Лубковича, доцента кафедри української преси Львівського національного університету імені Івана Франка спокусила з мого гаманця

купюру номіналом у двадцять гривень , яка весело перейшла до рук менеджера по збуту . Я отримав до рук файну книжку , яка , впевнений , принесе мені новий досвід у профілі та у мрії .

Непомітно з вулиці я перемістився на 3-й поверх епіцентру події ,де знаходився стенд мого улюбленого видавництва «НОРА-ДРУК» . Для мене то є щось сакральне і я б скупив там все , але вдома вже немає місця . Тому беру те ,що хотів ,на що запитую у консультанта «Що вчора презентувала Роздобудько?» - у відповідь мені тицають пальцем у книгу з назвою «Гра у Пацьорки» . Хапаю так, наче вона остання, а ще відповідно там же давав автограф-сесію Михайло Рошка. Чесно – такі ініціали чув уперше, але оскільки була можливість підписати книгу ,то купую і «Потойбічну суперницю» автора вказаного вище. Ліміт зменшився ще на 36 гривень – за дві книги . Майже даром. Хочу наголосити на тому, що ціни на форумі є мінімальними , тому купуючи книгу на Форумі, яка вам сподобалась, НЕ задумуйтесь над її ціною ,дешевше НЕ знайдете .

Стою 3-й у черзі до пана Міська . Такий досить непоганий дядько, як здалось мені на перший погляд, а ще коли прочитав що він мені написав , мене це розвеселило «Шановному ПАНУ Святославу з побажаннями успіхів у житті . Всього найкращого...» і на другий погляд він сподобався мені ще більше . Надіюсь пише він так само доступно , як і спілкується. Бо я не зміг стриматись і перемовився з ним кількома словами .

Помимо таких ліричних відступів, один з яких я зараз зроблю , я їхав на форум з двома цілями . Ознайомитись , подивитись і , як то кажуть, помацати та взяти автограф у своєї, хай вже буде, поділюсь , у своєї улюбленої письменниці сучасної української літератури - Ірен Роздобудько . Так-так і ще одне – ПРО СМАКИ НЕ СПЕРЕЧАЮТЬСЯ ! Ну от була в мене така мрія і все , а от як вона появилась –це вже інша історія ...

Стенд №130 «Коронація слова» , а от де він знаходиться. Від незнання мене кинуло у паніку . Саме там проходила автограф-сесія з Роздобудею (так мило її називають друзі) . Читали Гаррі Поттера ? Там була така загадково-містична платформа 9 і ¾ аналог платформи цей стенд №130 .

Тут черга була куди більша, ніж до Михайла Рошка , але ж ніщо не вічне і ось я вже простягаю книгу до рук її творця . Наживо людину книги , якої я читаю і проживаю , переживаючи я бачив вперше , але перша думка «вона помолодшала...» Така скромна

, щира леді якій я усміхнувся і яка усміхнулась мені . «Святославу на щастя ... і посмішку» Від цього я усміхнувся ще раз і усміхаюсь кожного разу коли беру до рук цю книжку . Безумовно це буде ще один теплий двісті тридцяти-семи сторінковий момент , який надасть натхнення на творчість в аналогічному руслі .

Ще одна людина була присутня по-сусідству , про яку я чув і був би не проти прочитати щойно витягнутий з типографії роман Марека Краєвського (читати літературу польських авторів – новий обов'язок студентів ТІСІТ) «Голова Мінотавра». Видавництво «піраміда» теж актуальне в моїй читацькій бібліотеці , тому я поповнюю свій пакет цією книгою , суміжно купую ще одну Львівського автора з правильними ініціалами – ІЛЬКО ЛЕМКО «Львів понад усе» це = 47 гривень . Стаю в чергу за підписом Марека . Черга просувається надміру компактно . Ось і до мене дійшла і тут я в трансі . В мене ж ім'я аж з

9-ти букв. Кажу: «Доброго дня» - «Dzień dobry, dla kogo to?» - широко відкриваю рот і промовляю «Свято-Ослав» - «А-а СвятОслав, то ви?» (фейнецька в нього така вимова) - я радісно кажу «ТАК». «Dla Swiatoslawa» - просто ,але так мило . Щиро йому дякую і бажаю успіху , на що він радісно подякував мені . Три речення , але ми стільки один одному передали ніби спілкувались годину .

Далі мене попросили купити ще одну книжку Ілька Лемка . Шукаю видавництво «АПРІОРИ» - люблю це слово. Знаходжу . Коли знаходиш ,то це ніби плюс , а для мене мінус .Мінус 40 гривень :))

За трьохгодинну прогулянку я втомився,чесно, але ж мушу гроші дотратити, бо все одно захочеться купити щось в Тернополі і тоді прийдеться переплачувати. Мандрую тісною рікою з людських тіл невідомим коридором . Підпливаю до надпису «видавництво ФАКТ»Зупиняюсь , відповідно у спину мені стукається незліченна кількість осіб,які мовчки починають мене обминати.

Консультант працюючи за спеціальністю,консультує дівчину,де можна віднайти потрібну їй книгу «Видавництво махаон на 1-му поверсі» - «а ми на якому?»- це я вже я . Вона сміється і каже що на другому . На цьому стенді мене привабила книжка з назвою «Cornelia street safe» . Асоціативний ряд видає картинки з динамічним та креативним сюжетом , відразу побачив аромат кави . Беру її до рук ,відкриваю – вірші . Скажу відверто-вірші то добре,але я поціновувач прози , тому розчаровуюсь . Хоча вірші там непогані , а написав її Василь Махно . Тим не менше, прошу показати мені якісь екземпляри для дегустації в моїх інтересах .

Дівчина представила мені кілька книг із повною , детальною анотацією . Скажу чесно, було дуже приємно її слухати і така обізнаність мене приємно вразила . В основному з власних спостережень коли просиш людину показати тобі одне, вона починає завертати баян в іншу сторону і пропонувати інше,а потім ,як виявляється вона й того не читала .

Я дуже прихильний до таких людей,бо вони зустрічаються рідко , тому мені хотілось купити все,що вона запропонувала .Але зупинився я на книзі з дуже романтичною назвою «Квітослава» Отара Довженка . Ще 16 гривень.

Далі ще раз йду до «НОРИ-ДРУК» ,бо мені видалось,що цього мало .Якраз автограф-сесія Галини Вдовиченко , тому з вибором книжки ускладнень не виникло . «ТАМ ДЕ ВІН» «Святославу з найкращими побажаннями» .

Тут знову хочу зробити ліричний відступ і додати трішки піару(мені за це не заплатили) . У Галини Вдовиченко є роман з назвою «пів'яблука» . Я запитав , а про що він . Мені відповіли,цитую: «Бабська книжка. Якщо тобі не цікаві жіночі мрії , можеш не читати» . «Якщо тобі не цікаві жіночі мрії , можеш не читати...» - як це так не читати ? Бачите, яка чудодійна фраза . Після неї бажання читати ту книгу вдвічі більше .

Я майже перетворився в чималий кавальчик щастя . І на десерт ще раз спустився до «Коронації слова» . Там купив останню на той день книгу «Молоко з кров'ю» авторки ЛЮКО ДАШВАР . Це другий її роман і вдруге вона титулована коронацією слова.Вартість-22гривні. От так сформувались мої «три кульки щастя» з надписом на них «ЧИТАЙ» !

Алярм. Найсенсаційніша автограф-сесія була у Марії Матіос .Ця дама була в здоровенній шляпі , хутрянному комірі (і не жарко їй було?) і книги її коштували 50 гривень за екземпляр . Так,вона талановита, але мене таке дивує. Набігли дядьки з фотоапаратами ,почали всіх сліпити спалахами , журналісти почали тикати мікрофоном куди попало . Добре,що очі нікому не повибирали . Тіснява зробилась страшна . В той час я собі мирно

прогулювався біля стенду з словниками . І знайшов дещо справді цікавеньке для сучасного підлітка .

«СЛОВНИК ЦЕНЗУРИ» хе-хе . Вже якщо виражатись, то виражатись по-особливому пікантно, а не просто, брудно і без смаку .

Перша моя фраза в голос- «МЕНІ ТАКЕ НЕ ПРОДАДУТЬ». На що продавець цілком серйозно відповіла :«Чому ж ? Продадуть. » Я жартома кажу «Пані, мене за таке з дому виженуть, Стане мені 18-дцять, приїду , куплю. Дайте краще словник діалектизмів» - «У нас такого немає. Але є пом'якшений словник цензури» і в порівняння пані висмалювала два таких слова від яких я аж почервонів , а для неї це було в порядку речей . Я вирішив потихеньку звідти втікати, поки вона тими крилатими фразами не застала мене його придбати . Аргументувала продавець це тим, що це - НАУКОВИЙ словник .

От так, по вінця наповнившись позитивом , я прямую до найближчої кнайпи вечеряти , де по дорозі люди, які навіть не мали уявлення про існування форуму ткали пальцями мені у пакет і шептались «дивись-дивись, який кульок». А далі додому ...

Вдалось описати щонайменшій проміжок всього того, що можна було освоїти на фестивалі . Місця проведення були розкидані по цілому центру . Кондитерські , ресторани, кафе , театри, музеї, та творчі об'єднання запрошували до своїх приміщень де можна було послухати : Ліричні відступи, літературні вечори , дискусії, прес-конференції, презентації, авторські зустрічі , літературні дуети, читання-марафони, переглянути відео та багато-багато іншого .

P.S. Також на форумі презентували нову книгу Стефані Маєр з серії «Сутінки».

P.S.2 Грошова статистика велась для того, щоб Ви , дорогі студенти, дійшли висновку- Скільки б грошей Ви не узяли – все мало ! =)

ЧИТАЙ! – бажаю собі і Вам !

Новоспечений шопоголік
Святослав Черній
Фото автора

Свято вражень

Свято вражень

Традиційно сезон свят у ТІСІТ починається з Дня Першокурсника. 17 вересня, це приблизно-точно у четвер, відбулось представлення студентів-новачків в їхньому новому домі. Хоча, це радше, було всезагальна розвага, адже не тільки першокурсники брали у цьому участь, бо вечір також розфарбовували позитивними емоціями активні студенти з інших, «старших» курсів. Після цього відбулась святкова дискотека.

Були організатори вечору, були глядачі, були учасники і були ведучі

Отже мета заходу

проста і світла – всезагальне знайомство груп: СР-11, МЕ-11, МА-11, ЕП-11 – саме в такому порядку проходила зустріч. Програма виступу була абсолютно вільною та незалежною. Студенти розігрували сценки, співали, танцювали, читали вірші. Кому, що

подобалось, хто що вмів, в кого яке бажання було. Цей вечір був саме для того, щоб учасники могли реалізувати свої таланти та ідеї. Оплески лунали абсолютно для всіх, адже всі старались і прикладали працю, щоб показати з кращої сторони себе та свою нову студентську родину. Модерували свято чарівні ведучі. Вони дуже вдало коментували виступи піднімаючи позитивною енергетикою, загальний настрій. Поміж виступами першокурсників демонстрували свої професійні таланти золоті голоси ТІСІТу, дівчата з вищих курсів.

Особисто мої враження від цього вечора були куди більшими, ніж я очікував. Адже якби не це свято першокурсника я б і не запідозрив, що навчаюсь у спільному закладі з такими талановитими, багатогранними, інтригуючими та цікавими людьми, за що велике спасибі керівництву ТІСІТ, студентській раді, та всім хто вклав в цей вечір частинку себе.

Святослав Черній

Дружба між дівчатами: так чи ні...

Дівчата- дивні та загадкові особи. Між ними може бути щира та вірна дружба або ж запекла та вічна боротьба. Вони здатні допомагати одна одній у будь-якій ситуації, але можуть стати і найжорстокішим та найнебезпечнішим ворогом. Дівочий темперамент і характер є доволі непередбачуваним. Чи існує справжня жіноча дружба? Про це ми спробуємо поговорити у наступних рядках.

Дружба між дівчатами безперечно може існувати. Навіть більше, це може бути надійна та щира допомога людині, яка тебе оцінює і бачить з власної точки зору. Але, якщо говорити про істинне приятелювання двох жінок, то тут варто зауважити декілька нюансів.

По-перше, для того, щоб дружба зав'язалась та ставала виваженішою та щирішою, потрібно бути дуже обережною в розмові з подругою.

Ніколи не пліткуй!

Звичайно, ти можеш розповідати їй про свої таємниці, переживання, але ніколи не розповідай про чужі таємниці та проблеми.

По-друге, щоб не мати лишніх проблем в особистому житті, тримай язик за зубами і

Ніколи не розповідай подрузі про свого хлопця чи чоловіка!

Будь-яка дівчина, слухаючи розповіді про якое чоловіка (немає значення, чи ці розповіді мають негативний чи позитивний характер), рано чи пізно захоче сама поспілкуватися (може, і не тільки...) з цим чоловіком, щоб переконатися, чи насправді він такий є, яким його змалювали. Тому, якщо ти не хочеш, щоб подруга стала твоєю суперницею, намагайся не розповідати подробиці з власного особистого життя, особливо уникай розповідей про ваші з хлопцем/чоловіком сексуальні стосунки. Розкажуй їй все, що завгодно, але на тему особистого життя твердо та рішуче постав табу.

По-третє, сприймай свою подругу такою, якою вона є. Не ідеалізуй її, але й

Ніколи не критикуй її!

Будь-яка критика викликає в людини спротив та негативні емоції. І це цілком природньо, адже своїми зауваженнями ти посягаєш на її ідентичність та особливість. Тому, щоб не втратити довіру у своєї подруги, намагайся бути з нею чесною та відвертою. Звичайно, ти можеш говорити про її невдачі, але завжди підкреслюй її позитивні риси. Їй буде значно приємніше слухати від тебе не лукаві слова, а твою справжню точку зору, хоч можливо і трішки припорошену похвалою.

По-чверте, якщо ти потребуєш, щоб тебе хтось пожалів, то краще побіжи до своєї бабусі чи мами із цим проханням, але

Ніколи не проси жалю у подруги!

І взагалі, жаль породжує неспроможність діяти рішуче та правильно у будь-якій ситуації. Він розбиває тебе і робить вразливою до різноманітних подразників. В очах подруги ти із сміливої та впевненої у собі жінки автоматично перетворюєшся на плаксиву

та перестрашену песимістку. Більшість дівчат таки має подруг, які можуть дати цінну пораду та допомогти у складній ситуації.

А нам, хлопцям, таки краще ....

Хлопець –це сильна половина людства, продовжувач свого роду. Але як і в кожній людині, в них бувають в житті і труднощі, і веселощі. Але наведемо декілька причин чому таки хлопцем легше бути))))

- ✓ Для тижневої відпустки тобі вистачає однієї валізи.
- ✓ Форма твоєї задниці не має ніякого значення для працевлаштування.
- ✓ Тобі не потрібно завжди тягати із собою повну сумку вкрай необхідних предметів.
- ✓ Коли тебе критикують, тобі не потрібно панікувати, що всі навколо таємно тебе ненавидять.
- ✓ Жоден із твоїх товаришів по службі не може довести тебе до сліз.
- ✓ Усе, що є на твоєму обличчю - завжди натурального кольору і форми.
- ✓ Ти можеш насолоджуватися тишею, сидячи в машині на місці пасажира.
- ✓ Трьох пар взуття тобі більш ніж досить.
- ✓ Ніхто не перестає розповідати непристойний анекдот, коли ти входиш у кімнату.
- ✓ Ти можеш зняти майку, якщо тобі гаряче.
- ✓ Тобі наплювати, чи помітили навколишні твою нову зачіску.
- ✓ Ти можеш годинами безперервно мовчати і дивитися футбол із своїм другом і не мучити себе питанням: "Може, він сердиться на мене?".
- ✓ Весь місяць у тебе однаковий настрій.
- ✓ Люди ніколи не вирячуються на твої груди, коли ти розмовляєш з ними.
- ✓ Ти ніколи не пропустиш можливості кохання тільки тому, що в тебе "немає настрою".
- ✓ Тобі не потрібно пам'ятати нічиїх дат весіль і днів народжень.
- ✓ Ти сам можеш відкрити всі пляшки.
- ✓ Старим друзям глибоко плювати на зміни у твоїй вазі.

Сильна половина людства

Zamek Królewski na Wawelu

Wawel – wapienna skała jurajska, dominująca w panoramie Krakowa (około 228 m n.p.m.), uformowała się około 150 milionów lat temu. Wzgórze nad Wisłą, wśród wód i mokradeł, było bezpiecznym miejscem dla osiedlającej się tu od epoki paleolitu ludności. Zapewne od VII stulecia n.e. byli to Słowianie. Wczesnośredniowieczne legendy mówią o zamieszkującym wawelską jaskinię strasznym smoku, o jego pogromcy Krakę i córce tegoż Wandzie, która rzuciła się do Wisły, nie chcąc oddać ręki zachodniemu rycerzowi.

W końcu pierwszego tysiąclecia n.e. Wawel zaczął odgrywać rolę ośrodka władzy politycznej. W w. IX był głównym grodem plemienia Wiślan. Pierwszy historyczny władca Polski Mieszko I z rodu Piastów (około 965-992), jak również jego następcy: Bolesław Chrobry (992-1025) i Mieszko II (1025-1034) obrali Wawel na jedną ze swych siedzib. W tym okresie Wawel należał do najważniejszych polskich ośrodków chrześcijaństwa. Na wzgórzu pojawiły się pierwsze przedromańskie i romańskie budowle sakralne, wśród nich, po utworzeniu w roku 1000 biskupstwa krakowskiego, kamienna katedra. Znaczącym ośrodkiem polityczno-administracyjnym państwa stał się Wawel za panowania Kazimierza Odnowiciela (1034-1058). Jego syn, Bolesław Śmiały (1058-1079), rozpoczął budowę drugiej z kolei romańskiej katedry, którą ukończył dopiero Bolesław Krzywousty (1102-1138). Książę ten, w testamencie z r. 1138, dzieląc Polskę na dzielnice, wyznaczył Kraków na siedzibę księcia-seniora. W r. 1291 Kraków z Wawelem przeszedł okresowo pod czeskie panowanie, a Wacław II z rodu Przemyślidów ukoronował się w tutejszej katedrze na króla.

W r. 1306 wkroczył na Wawel książę kujawski Władysław Łokietek (1306-1333), który w r. 1320 ukoronował się również w krakowskiej katedrze. Była to pierwsza odnotowana historycznie koronacja polskiego władcy na Wawelskim Wzgórzu. W tym czasie, za sprawą Łokietka, rozpoczęto budowę trzeciej w tym miejscu, gotyckiej katedry, rozbudowano zamek, drewniano-ziemne fortyfikacje zastąpiono murowanymi. Grób Łokietka w katedrze zapoczątkował krakowską nekropolię polskich władców. Ostatni z rodu Piastów, Kazimierz Wielki (1333-1370) doprowadził Wawel do niebywałej świetności. W rozbudowanym

gotyckim zamku miały miejsce w r. 1364 zaślubiny wnuczki króla Kazimierza Elżbiety z cesarzem Karolem IV. Z tej okazji odbył się słynny zjazd królów i książąt, podejmowanych następnie przez bogatego mieszczanina Wierzyńka.

Renesans w wersji włoskiej wkroczył na Wawel na początku w. XVI. Król Aleksander (1501-1506) i jego brat Zygmunt I Stary (1506-1548) wzniesli na miejscu gotyckiej rezydencji nowy pałac, ukończony około r. 1540, imponujący rozległym dziedzińcem z kolumnowymi arkadami. Mecenat artystyczny Zygmunta zaznaczył się trwale również w katedrze, przez wzniesienie rodowej kaplicy, zw. dziś Zygmuntofską, dziele florentczyka Bartłomieja Berrecciego oraz licznym fundacjom, m.in. wielkiego dzwonu nazwanego na cześć króla „Zygmunt”. Ścisłe kontakty artystyczne i kulturalne z Włochami umocniło małżeństwo króla z księżniczką Boną Sforza w r. 1518. Obok artystów włoskich dla Zygmunta pracowali również niemieccy architekci, snycerze, malarze i odlewnicy. Ostatni z Jagiellonów, Zygmunt II August (1548-1572) wzbogacił wnętrza zamkowe o znakomitą kolekcję arrasów, tkanych w Brukseli. W „złotym” okresie kultury polskiej Wawel stał się jednym z głównych w Europie ośrodków humanizmu. Wyraźnie też w dziejach Wawelu zaznaczyło się panowanie Zygmunta III Wazy (1587-1632). Po pożarze zamku w r. 1595 król odnowił spalone skrzydło budowli w stylu wczesnobarokowym. Przeniesienie się dworu monarszego do Warszawy spowodowało powolne, lecz stałe pogarszanie się kondycji zamku. Monarchowie przebywali w Krakowie tylko okazjonalnie. Zaniedbaniom próbowano zaradzić podejmując naprawy za czasów Jana III Sobieskiego, Wettinów oraz Stanisława Augusta.

W odrodzonej w r. 1918 Polsce zamek pełnił funkcję reprezentacyjnej rezydencji głowy państwa oraz muzeum wnętrz historycznych. W okresie niemieckiej okupacji Polski na Wawelu mieszkał hitlerowski generalny gubernator Hans Frank. Cenniejsze eksponaty, w tym arras i miecz koronacyjny „Szczerbiec” Polacy zdążyli wywieźć do Kanady, skąd powróciły dopiero w latach 1959-1961. Obecnie gospodarzami wzgórz są: Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki oraz Zarząd Bazyliki Metropolitalnej na Wawelu.

Кохання на вістрі лева

У кохання є багато видів: кохання божевільне, сліпе(в більшості), взаємне, не взаємне, пристрасне, проте коли воно переходить усі рамки – це уже не кохання. Уже не можна назвати ту людину, яка говорить що кохає, коли вона проявляє жорстокість, до чорних ревнощів, або коли одна людина бажає володіти іншою людиною всупереч її волі. Тому кохання часто плутають з усім, лиш забувається про саме почуття, повагу, просто довіру... Пристрасть і кохання вічно не будуть палати у наших серцях, вони переростають у просто любов, повагу, взаєморозуміння, вдячність за минуле... Але справжнє кохання, яке було віддане і терпляче – забути його ніколи не можливо, воно час від часу нас переслідує, очікує на повороті, на кожній вітрині нагадує про себе. І так ідеш по вулиці і все навколо аж кричить, з душі до дрібниці виринає спогади та почуття. І боляче, страшно боляче... Ти біжиш, закриваєш очі, вуха щоб нічого не чути і не бачити...

Розділ I

Валентина працювала рятувальницею на пляжі. Вона з самого дитинства була рибкою, батько її сам тренував, як тільки вона почала впевнено ходити своїми ніжками. Батько був рятувальником, от і Валя прагнула продовжити батьківську справу, а тим більше, коли він загинув у шторм. Вона тренувалась найбільше у той момент, коли хвилі були швидкими і високими, вона наче змагалась з ними, і не раз ледь рятувалась сама, але не відступала, вона дала обіцянку батькові, що помститься хвилям, жодного людського життя не віддасть їм, ніколи, навіть ціною свого життя.

Вона на вигляд була спортивною, чорне, коротко-стрижене волосся, по шию, яке доволі гарно вкладалось, коли не було мокрим, карі очі, у яких можна було загубитись, але водночас не зрозуміли для себе побачити. Трішки було у них болю, трішки ненависті, трішки байдужості, всього по каплі. На питання: чому вона досі рятувальниця, вона сама собі не могла відповісти після того всього, що сталося. Валя прагнула чи то помсти, чи то доказати...але що? Кому? Може це було просто якесь почуття зв'язку з морем, його силою..

Того літнього дня погода була наче не поганою, лиш хвилі були високими і частими, проте люди не поспішали залишати берег.

— Раз, два, три, вдих, і раз, дав, три, — робила штучне дихання Валентина, — я не дозволю йому померти, я не віддам його вам просто так! – крізь зуби говорила до себе та— І раз, два, три.

Потерпілий незабаром отямився.

— Як ви? З вами усе гаразд? – запитала радіючи Валя.

Незнайомець ледь підвівся.

— Я.., — і він відкашлявся, — не міг стриматись такої спокуси, а ще судоми взяли, що я не міг й пальцем поворушити. Сподіваюсь, я не дуже доставив вам турбот? Якби не ви, я б уже пішов на корм рибам.

Валя засміялась радісно, також відхекувалась.

— Чого ж ви полізли у воду, коли такі великі хвилі?

— Я люблю ризикувати, я отримую від цього певне задоволення, ризик, від нього кров швидше тече у венах.

Валентина ледь підвела брови від почутого.

— Ви себе добре почуваете? Зможете самі пересуватись, чи провести у клініку, вам допоможуть.

— Ні, ні, дякую, я трішки тут посиджу і мені стане краще. А ви посидьте біля мене, а то мене може знову накрити хвилею, — і незнайомець ледь засміявся. — До речі, я Микола, а вас як звати?

— Валентина.

— Яке гарне ім'я. Валентина, якби не ви...як я можу вам віддячити?

- Мені достатнього того, що я вас врятувала, більшої подяки не треба.
- Але я б все ж таки хотів для вас щось зробити. До якої ви працюєте?
- До дев'ятої моя зміна.
- Чому так довго?
- Так треба.
- Гаразд, я запрошую вас у ресторан.
- У ресторан? – перепитала Валя, — лиш за те, що я вас врятувала?
- Я розумію, цього не достатньо, але для початку самий раз.
- Для початку? – запитала Валя посміхаючись, — я взагалі -то пожартувала. Думаєте ви один так хочете віддячити, записуйтесь у чергу тоді.
- Невже отаких незграбних, як я, багато? – запитав Микола.
- Достатньо. І якби я з кожним почала ходити по ресторанах...
- Невже ви не можете зробити виключення, я вас дуже прошу.
- Тоді це буде нечесно відносно інших.
- Інших уже поруч нема.
- Пробачте, але мені час іти, я на посту.
- Я обов'язково заїду за вами о дев'яті, і дуже засмучусь, якщо вас не застану або ви не погодитесь! – гукнув Коля їй у слід.

Валя не оглянувшись у відповідь лиш через плече помахала рукою.

Валентина здала пост, прийняла душ, і пішла берегом, і гралась з хвилями, які так намагались наздогнати її, торкнутись її ніг. Валя над ними змилювалась, підійшла ближче, і тепер хвилі доволі могли «обнімати» її засмагли ноги. Появився легенький вітер-пустун, який вирішив позабавлятися її волоссям і тоненьким коротким платтям.

— Ви над чимось задумались?

Валентина ні на каплю не здригнулась, вона обернулась і побачила перед собою хлопця, якого зранку врятувала. Вона ледь посміхнулась.

— Мені сказали, що вас можна тут знайти, бо перед тим як іти додому, ви прощаєтесь з морем. Ви обожнюєте його?

— Скоріш за все – ненавиджу.

— Я тоді не розумію, як можна працювати на роботі, яку ненавидиш, ви ж рятуєте людські життя, це для вас гра? – і Валентина почула у його голосі нотки докору.

— У мене з морем свої рахунки, — відповіла спокійно Валя і знову обернулась до води, саме майже сонце «топилося» у морі.

Спершу Коля не знав, що йому даліше говорити, він деякий час стояв поруч у воді, тримаючи руки у кишенях.

— До речі, я ж хотів вас запросити у якесь кафе чи ресторан, як і обіцяв.

— Лише не пам'ятаю, щоб я погоджувалась.

— Ні, але я й відмови не чув, — зауважив Микола, — ну що станеться, якщо ми просто кудись підемо, я ж хочу вам віддячити.

— Ви уже мені віддячили, що залишилися живими.

— Ох, жінки, і чого ж вас так потрібно довго вмовляти? – говорив Коля дивлячись вдалечінь у море.

Валентину це дуже обурило, але вона стримано відповіла:

— Я не прошена, проте змушена відмовитись від вашої пропозиції, я поспішаю, у мене справи, — і Валентина обернулась і хотіла піти.

— Вас же ніхто не чекає, куди ви поспішаєте, щоб зачинитись у своїй маленькій квартирці, з'їсти холодну вечерю і заснути до нового дня?

Валентина зупинилась, через якусь хвилину вона обернулась і подивилась Миколі у вічі.

— Ти про мене нічого не знаєш, — промовила вона ледь не крізь зуби, холодно і сухо, — ніхто права тобі не давав давати мені характеристику.

— Якби це була не правда, ти б інакше відреагувала.

— Даремно я тебе врятувала, — кинула Валя і хотіла чим по-скоріше залишити Миколу, проте той зупинив її за руку.

— Зажди, чому ти так злишся? Я не хотів тебе образити, просто коли переді мною така гарна дівчина, я починаю говорити дурниці.

— Щоб ти знав, не гарних дівчат не буває, бувають лиш не уважні чоловіки, які не можуть, а точніше не уміють розгледіти улюбій дівчині її красу, її справжню уся красу. Настільки примітивні, що у вас лише очі працюють, а розум відсутній.

Миколу це помітно розізлило, бо він аж лоба поморщив, а Валя отримала від цього задоволення, посміхнулась, відкинувши голову ледь назад.

— Гаразд, думаю на сьогодні достатньо проводити дискусію, і спокійно ідемо кудись просто повечеряємо. Як тобі пропозиція? Просто поговоримо, поспілкуємось на вільні теми у невимушеній атмосфері. Ну то як?

Вони ішли уже берегом, кожен тримав у руках свої босоніжки.

— Гаразд, але підемо у моє місце, — промовила Валя.

— Гаразд, як забажаєш.

— Я знаю тут одне маленьке, але дуже затишне кафе.

Вони сіли навпроти, деякий час вони дивились один на одного, і Микола першим здався від наполегливого погляду Валі.

— Щось із алкоголю?

— Ти усіх дівчат одразу ж на першому побаченні спокуєш? — запитала Валя, але тут же хотіла забрати свої слова назад. Хоча й не засмутилась, що так сказала, їй було байдуже, як він це сприйме, навчилась уже не червоніти, та й не було гідного чоловіка, який би заслужив її рум'янця на щоках, а може просто ніхто не зустрівся, хто б викликав їх.

— То у нас побачення? — перепитав Микола.

— Не придирайся до слів, я помилково вжила не те словосполучення.

— Значить ти вільна.

— Вільна, законів не порушую, наручників не одівали мені ще.

Коля посміхнувся.

— Ти знову ухиляєшся від відповіді.

— Ні, ми просто говоримо ні про що, — відповіла Валя.

— Чому така дівчина, як ти, сама?

— Справді, чому така дівчина, як я, має бути сама? Це ж просто була б несумісниця. Чи не так? — і Валентина торкнулась губами склянки з холодним соком і майже випила її залпом.

Микола ледь посміхнувся. Вони двоє себе так поводили, наче за щось боролись, як два тигри за кусок сирого м'яса.

— Ти так завжди поводишся агресивно з людьми, хоча робота у тебе наче гуманна?

— Я не знаю чого я досі тут, аж собі дивно, що я стільки тебе терплю, — відповіла Валя.

— Значить у тебе нікого не має, адже у таких випадках люди більш терплячі.

— Не має сенсу продовжувати нашу розмову, бо ми лише викликаємо в один одного негативну реакцію, — і Валентина уже була піднялась зі стільчика.

— Зажди ти, стій, — зупинив її за руку Коля, — давай тепер серйозно.

Валя спершу подивилась на його руку, якою він тримав її, потім на нього, і прочитала в його очах щось таке не зрозуміле, страх, що вона піде, а його залишить і більше ніколи не повернеться. Вона сіла назад у крісло.

— Ти виріши, зрештою, чого ти хочеш, а то мені не подобається початок нашого знайомства, — дорікнула Валя.

— Зараз я хочу просто поговорити, бо останнім часом говорю лише виключно по роботі, і боюсь, що скоро почну до себе вві сні про роботу говорити, а може й зараз говорю, лише про це сам не можу дізнатись.

— А це просто.

— Невже?

— Так, поставити запис на касету.

Микола засміявся.

— Вперше зустрічаю таку дівчину, яка змінюється у настрої, як березень місяць.

— Оооо, вже й романтикою запахло, — ледь сміючись промовила Валя.

Невдовзі вони розговорились, багато жартували, Валя від душі сміялась, давно з нею такого не було, проте про це ніхто не мав права дізнатись.

— Гаразд, мені час іти, мені завтра на роботу, і дякую тобі за вечір, — піднялась Валя

— Я проведу?

— Ні, дякую, я сама... і тут неподалік.

— Тоді тим більше.

— Ні, не потрібно, гаразд? Була рада знайомству,— і Валя посміхаючись позадкувала до виходу.

— А ти ще раз мене врятуєш, якщо я тонутиму?!

— Якщо опинюсь поруч.

— Тоді я щось інше придумую, щоб ми знову зустрілись, — жартома говорив Коля.

Валя у відповідь засміялась і вибігла з кафе...

Розділ II

Зранку Валя ходила по березі й спостерігала за порядком. До неї підбіг хлопчик.

— Ви б мені не допомогли?

— А що таке сталось?

— Я грався у воді і загубив коробочку одну, вона глибоко мені упала і я не можу її достати.

— Ти так далеко плавав але не можеш дістати?

— Я гарно плаваю, лише з пірнанням проблеми, не умію на довго затримувати дихання, — пояснював хлопчик.

— Ну тоді як можна назвати себе хорошим плавцем? — засміялась Валя, — гаразд, покажуй місце, де ти загубив свою річ.

Вони обидвоє приплили на певне місце.

— Ось тут, приблизно.

— То точно чи приблизно?

— Між ними.

Валентина засміялась.

— Гаразд, чекай мене тут, я поспробую знайти твою дорогоцінну річ, якщо ти показав правильні координати, — і вона пірнула, невдовзі виринула, — маб уть треба ще відплисти трішки від цього місця.

Невдовзі Валя знайшла.

— Ось, нарешті я знайшла твою дорогоцінну скриньку. А така річ точно може твоєю бути? — поцікавилась Валя, — щось воно на те не схоже.

— Так, це не моє.

— Щоооо? А чие?

— Ваше, — і малий хотів відплисти.

— Зажди, це не моє.

— Мені казали, що це ви маєте знайти, ніхто інший.

— Хто сказав.

— Відкриєте шкатулочку, — і малий чим по-скоріше поспішив залишити Валю саму.

Деякий час вона ще дивилась у слід малому, потім і собі виплила на берег, несміливо відчинила шкатулку, яка була схожа на дорогу старовинну скриньку. Відчинивши, там знову була скринька, лише меншого розміру, відчинивши другу, вона побачила золоту брошку у вигляді дельфіна, знайшла записку

Скарби для золотої рибки.

З нетерпінням чекаю зустрічі, Коля.

Валя посміхнулась. Ще ніхто для неї не робив таких приємних дивовижних сюрпризів. І було діло не в золотій рибці, а саме у формі самого сюрпризу. Валя це обожнювала.

Прийнявши душ, Валентина уже хотіла іти додому, але пішла все ж таки до моря. Навколо людей практично не було, адже це була субота, а у місті влаштувалась велика вечірка у гавайському стилі, тому усі були у місті. З берега було видно світло і феєрверки. Валентина подивилась навколо, нікого не було, вона не стрималась спокуси, яка віяла з моря, манила її.

Валя скинула з себе сарафан, і пірнула у море. Вона не могла награтись з хвилями, наче не могла без води водночас ненавиділа її за те, що вона забрала у неї батька. Ненависть і любов поєднались в єдине ціле. При місячному сяйві її можна було переплутати справді з рибкою. Невдовзі Валя побачила, що навколо неї пелюстки білих троянд. Спершу навіть не зрозуміла, що саме відбувається. Вона обернулася навколо, і побачила Миколу.

— Ти переслідуєш мене? — запитала та.

— Привіт, для початку. Як бачу, робочий день закінчився, ти чому не додому пішла, або ж на фестиваль у місто? — запитав він.

— Не хочу, я втомилась, — і Валя вийшла на берег, на мокре тіло одягнула сарафан.

— Купальник мокрий, куди ти спішиш.

— Нічого страшного, я все одно іду додому.

— А можу я запросити тебе щоб ти склала мені компанію і ми двоє пішли б на фестиваль.

— Ні, я хочу просто відпочити, добре поспати, відійти від роботи.

— То ти завтра не працюєш? То тим більше я нікуди тебе не відпущу, — промовив впевнено Микола.

Валентину це дуже розізлило, але вона цього не показала зовнішнім проявом.

— Нажаль, я мушу тебе розчарувати, я впевнена на всі сто, чого зараз хочу, а я хочу в ліжко.

— Наприклад я не можу заснути в цю пору, надто жарко і задушливо.

— У мене усі вікна навстіж.

— Не боїшся, що хтось залізе?

— Я на четвертому у п'ятиповерхівці.

— Валя, давай на прямоту, так простіше, тобі ж не вісімнадцять, а поводишся, наче маленька і про все недавно дізналась. Я ж не пропоную тобі зняти кімнату в готелі, чи щось подібне.

Валя обернулася і подивилась йому у вічі.

— Мені двадцять три, і я зовсім не ламаюсь, якщо ти про це, просто... просто я хочу додому. До речі, спасибі за чудовий подарунок у незвичній формі, скажу чесно, я вражена, ще нікому таке в голову не приходило зробити.

— Якщо ти забажаєш, це лиш на цьому не закінчиться. Давай підемо на фестиваль, — просив Коля.

— Гаразд, гаразд, я бачу що даремно сперечатись, ти все одно не відчепишся, — жартома говорила Валя.

З фестивалю вони ішли темними вулицями.

— Знаєш, а я тобі вдячна, що ти вмовив мене піти, ще так чудово час давно не проводила.

— Радий це чути. Розкажи про себе щось, ти з батьками живеш?

Валя замовкла.

— Для тебе це важливо, я не хочу про це говорити.

— Якби не було важливо, я б не запитував.

Деякий час вони ішли мовчки.

— Я живу тепер сама, а мати з братом в центрі міста.

— А що означає «живу тепер сама»?

— Я б не хотіла про це говорити, я... я взагалі на цю тему не люблю говорити.

— Невже я ні каплі не заслуговую довіри?

Валентина засміялась.

— Ми знайомі лиш кілька днів, а ти говориш про якусь довіру, — і вона продовжувала сміятись, і сміх якийсь був наче істеричний, — я прожила з людиною майже два роки, як то кажуть: душа в душу, але в кінці кінців мені лиш просто наплювали в душу. Він купив цю кімнату і ми чудово жили, не вважали за потрібне одружитись, нам і так було добре. Я погодилась на це, не лише через те, що він для мене був дорогим, а й щоб матері було легше. Проте він пішов, а у знак... крізь сльози говорила Валя, — ...тобто за моральне відшкодування залишив мені цю квартиру. Після смерті батька вона нас з братом сама виховувала. Мій батько також був рятувальником, і я дала собі клятву, що ніколи не втрачу більше людину, таким чином мститимусь морю за це! — і Валя сіла на лавку і заплакала.

Микола сів поруч, хотів її обняти, проте стримав себе від цього пориву.

— Пробач, що тобі довелося це слухати, я давно просто ні з ким не говорила на цю тему. А ж чужою людиною якось легше спілкуватись, ти собі підеш, і забудеш.

— А якщо не піду?

— Підеш, після того, що ти почув, ти просто змушений зникнути з мого життя, і за-бути про цей вечір, лише знайди у середу, забереш свій подарунок, я вдячна, але ніколи не зможу його прийняти.

— Ох жінки, чому ви все так ускладнюєте?

— Я нічого не ускладнюю, і не маю більше причин вас затримувати, — і Валентина хотіла піти, проте Коля її зупинив за руку.

— Я не відпущу тебе так, — і він швидким рухом привлік її до себе й поцілував у уста. Лише за деякий час Валентина змогла відштовхнути Миколу і дала йому ляпаса. І не могла нічого відповісти, лише груди піднімалися від частого дихання.

— Це...це вже занадто.

— Я не хотів тебе образити, лише ситуацію розбавити якось у неординарний спосіб.

— Мушу визнати – у тебе вийшло,— в ідповіла Валя, і обернувшись пішла берегом по мокрому піску.

— Валя, Валя стій, лиш прошу не ображатись на мене, я це просто від безсилля, я не знаю ще що придумати, щоб ти зупинилась, щоб ми просто поговорили.

— Про що?

— Просто про життя.

— Про нього не треба говорити, у ньому треба жити, — і Валя пішла. Микола стояв, дивився їй у слід, але більше не стримував її. Прийшовши додому, Валя лягла на ліжку, було дуже жарко. Вона притулилась до подушки, підібгавши ноги і дозволила думкам із минулого заволодіти нею, віднесли її на рік назад. Вона знову згадувала його, рідні риси обличчя, посмішку, очі, голос, вона так любила, коли він просто говорив, навіть ні про що. Його голос наче лікував, і зараз у думках звучав з минулого, наче він з нею в цей момент говорив. Валя заридала.

— Чому, коханий, чому все саме так? Невже по-іншому було ніяк? Рани надто глибокими були, тому біль був нестерпним.

*У твоє життя я ввійшла сміливо,
Як перше, весняне сонячне проміння.
Та чомусь в житті все так несправедливо,
Запізно ми збираєм нами розкидане каміння.*

*Своє кохання тобі до краплі віддала,
Взамін нічого не просила.
З тобою зараз ця любов моя,
Вона ж мене саму лишила.*

*Із серця мого вже весна пішла,
Весела, ніжна і квітуча.
Осінь у душі залишила дощі,
А я досі пишу вірші тобі.*

*Байдуже, як даліше маю жити,
І тут нема кого винити,
Така вже доля – ось відповідь,
А щастя пролетіло мимохідь.*

*Моє кохання відійшло в минуле,
Моє кохання снігом замело,
Воно, як літо, швидко промайнуло,
Але я вдячна долі, що воно було.*

*І я, буває, плачу ще ночами,
І серце іноді іще болить
За тим, що сталося і не сталося поміж нами,
За кожную пережиту разом мить.*

*Твоє кохання – його більше не повернути,
Не торкнешся більше серця струн.
Як можна враз усе забути?
А біль не глушить навіть залізничний шум.*

*Щоночі ти приходиш в мої сни,
Щоночі я чекаю тої миті,
Щоб знов побути в гостях у весни,
Де наші зустрічі любов'ю оповиті.*

*Сумую тяжко, та свої туги
Не дам ніколи я тобі відчути.
Ти не дізнаєшся, як душа моя кричить,
Не розкажу тобі я, як серденько болить.*

*Прийди, коханий, як ні в чому не бувало,
Розкажи, як тобі без мене було,
І налий в ту мить у склянку отрути,
Щоб останні хвилини щасливою бути...*

Валя лише до болі в руках стиснула шовкове простирadlo, яке вони удвох купляли спеціально для жарких літніх днів. Вона так не змогла позбутись усього, що нагадувало їй про Дмитра, усе зберігала. А раптом він прийде, а його тут нічого не має. Та вона знала, добре знала, що цього ніколи не станеться, він ніколи не повернеться, вона ніколи не зможе його покликати «Діма». Ціла ніч пішла на спогади та сльози. Валя ненавиділа себе за це, ненавиділа свою пам'ять, та не могла жити без цих спогадів...

Далі буде.....

*Автор роману:
Гречна Оксана (ЕП- 41)*

Наскільки ви терплячі до інших?

Чи бачите ви в усьому завжди тільки найгіршу сторону? Неймовірно багато щиросердечного болю нам заподіюють обмежені люди, що в усьому бачать тільки найгірше, особливо, коли справа стосується моралі. Взятши за зразок вузький діапазон поведінки, вони можуть перетворити в страждання життя багатьох знайомих, навіть і не знайомих їм людей. Сьогодні нам дуже не вистачає терпеливості до інших, заснованої на любові до інших, яка допомагає їм щасливо жити. Отже, давай подивимось наскільки ви можете виявити терпеливість до інших людей? Адже для справжньої людини ця якість просто необхідна.

1. ви прийшли в магазин, у який, звичайно, рідко заходите. Вийшовши з магазину, виявляєте, що продавець вас обрахував. Ви:

- а) Спокійно до цього віднесетесь і не повернетесь назад к магазин;
- б) Відразу ж повернетесь в магазин і обвинувачуватимете продавця в тому, що він намагався вас обдурити;
- в) Повернетесь в магазин і попросите його при вас перерахувати суму, що вимагалась з вас.

2. Досить пізно ввечері, зустрівши на вулиці чоловіка вашої подруги у товаристві з його секретаркою, ви:

- а) Уникнете зустрічі з ними і нікому не розповідатимете про побачене;
- б) Будете почувати себе зрадницею по відношенню до вашої подруги, якщо не розповісте їй правду;
- в) Зупинитесь і поговорите з чоловіком вашої подруги і її його секретаркою, але подрузі про це не розповісте.

3. Ви сходите з тротуару на проїзну частину, і вас ледь не збиває вантажівка. Розсерджений водій вискакує з машини, щоб сказати все, що він про вас думає, ви:

- а) Швидко підете геть, поки він не розійшовся;
- б) Відплатите йому тією ж монетою, почнете лаятись і достоювати ваші права;
- в) Вибачитесь і підете геть.

4. довідавшись про книгу, яка викликає багато суперечливих думок і яку деякі розкритикували за вульгарність, ви:

- а) Навіть не читаючи, висловитесь за право книги бути опублікованою;
- б) Принципово не будете брати участь у дискусії;
- в) Сформуєте вашу думку про цю книгу лише після її прочитання.

5. Друг запрошує вас в ресторан з китайською кухнею, де ви до цього жодного разу не були, ви:

- а) Зробите вид, що любите китайську кухню і приймете запрошення;
- б) Запропонуєте піти куди – не будь ще, що не зіпсувати собі вечір, тому що така кухня вас може не сподобатись;
- в) Скажете, що жодного разу там не були, але готові спробувати.

6. місцевий торговець вирішує виставити на загальний огляд імена своїх боржників, і вивішує їхній список у вітрині магазину, ви:

- а) Відразу ж підете висловлювати співчуття всім, чиї імена вам знайомі.
- б) Подумаєте, що в нього є усі права на подібні дії;
- в) Подумаєте, що торговець міг би бути і лояльнішим.

7. одружена людина, батько трьох дітей, закохується в дівчину молодшу за віком. Вам здається:

- а) Що йому потрібно бути поряд з жінкою, яку він справді любить;
- б) Що йому повинно бути соромно навіть заглядатись на іншу жінку;
- в) Що він не повинен приймати рішення поки не спробує кілька місяців не зустрічатись з тією дівчиною.

РЕЗУЛЬТАТИ.

Кожна відповідь, позначена буквою а) оцінюється в три бали, позначена буквою б) – один бал, а буквою в) оцінюється в два бали.

17 – 27: Якщо у вас вийшов такий результат, то це означає, що ви зовсім не розумієте, що означає бути терпеливим. У якомусь розмінні, ви навіть занадто терпеливі: ваші погляди на більшість питань пов'язані з мораллю – хиткі. Ви схильні в усьому покладатись на своїх товаришів, переходити з однієї крайнощі в іншу. Намагайтесь займати більш тверду позицію, і ви з'ясуєте, що навколишні будуть вас поважати більше.

11 – 16: Ваша терпеливість до інших чудово збалансована. Ви дуже тактовні і терпеливі, але в той же час буває вам потрібно виявити твердість у питаннях морального характеру. Саме ваша терпеливість до інших робить вас дуже людяним. У результаті з вами дуже приємно мати справу.

10 і менше: у вас дуже обмежений, далекий від терпеливості до людей погляд на життя. Ваші моральні принципи тверді і правильні. Але час від часу вам потрібно не настільки строго їх дотримуватись. Ви занадто поспішно робите висновки в питаннях, що стосуються моральності. Намагайтесь двічі подумати, перш ніж оцінювати моральну сторону будь – якої ситуації.

Гороскоп на жовтень 2009 року

Овен (21 березня – 20 квітня)

В першій половині місяця Овни будуть зайняті виключно справами будинку і сім'ї, з якоїсь причини це буде дуже поважно. Від турбот Овни звільняться лише до середини місяця. Вони не знатимуть, за що схопитися, так багато раптом виявиться цікавих занять. З цього-то моменту і

почнеться напружена професійна діяльність.

Телець (21 квітня – 20 травня)

У жовтні Тельці отримають цікаві пропозиції з джерел своїх постійних контактів. Справа ця буде непростюю, але інтересною. Правда, дехто відговорюватиме від нього, але Тельці як завжди упнуться рогом і не помиляться.

Близнюки (21 травня - 21 червня)

У жовтні близнюки знову виявляться попереду на баскому коні. З професійними обов'язками вони стануть справлятися граючи. Домашні справи теж вирішуватимуться легко. Щільна зайнятість весь місяць перемежатиметься романтичними пригодами. При цьому близнюки виконають всі обіцянки і завершать всі проекти. Вони це можуть, коли захочуть.

Рак (21 червня – 22 липня)

У жовтні в Рак настане смуга везіння. Ймовірно, станеться знакове знайомство або поступить запрошення на хорошу роботу. Настрій буде прекрасним. У такому стані все стане виходити.

Лев (23 липня – 23 серпня)

У жовтні Леви зіткнуться з якоюсь перешкодою. Узяти штурмом його не вдасться. Доведеться приймати рішення - відкласти справу на невизначений термін або зовсім від нього відмовитися. Нервувати і квапитися не слід, поспішність все

зіпсує. Треба шукати дороги.

Діва (24 серпня – 23 вересня)

Жовтень в Дів пройде під знаком дипломатії. Добиваючись значних результатів в своїй роботі, вони підуть навіть на те, аби виставити себе в невігідному світлі. Тим приємніше буде перемога.

Терези (24 вересня – 23 жовтня)

У жовтні Терези, нарешті, займуться особистими проектами. Це виведе їх на передній план. Краще всього справи підуть в другій половині місяця. В цей час в житті Терезів з'явиться деяка визначеність.

Скорпіон (24 жовтня – 22 листопада)

У жовтні для Скорпіонів найвигідніше буде зайняти позицію стороннього спостерігача

і ні в що не втручатися. Це час відпочинку і накопичення інформації. Слід привести в порядок службові справи, завершити початі проекти.

Стрілець (23 листопада – 21 грудня)

У жовтні Стрільці зможуть добитися успіху в разі раціонального підходу до свого життя. Всі перешкоди і непорозуміння виявляться надуманими. Поважно повноцінно відпочивати. Це підвищить працездатність і поліпшить зовнішній вигляд.

Козеріг (22 грудня – 20 січня)

У жовтні закінчиться безгрішся, і настануть якісь дивні зміни на роботі. У цей самий час Козероги можуть починати крупну перебудову в своєму житті. Можна подати заяву на здобуття нової посади, перейти на інше місце служби, відкрити свою справу, виграти крупний тендер. Вийде абсолютно все, що задумане.

Водолій (21 січня – 20 лютого)

У жовтні Водолії отримають нову роботу. У особистому житті теж стануться зміни. Навіть невірні Водолії обзаведуться новим партнером. Самотні ж отримають пропозицію руки і серця. Єдиним негативним чинником стане підвищений конфліктний фон, який почне відволікати від справ і вибивати з колії.

Риби (21 лютого – 20 березня)

Жовтень почнеться для Риб з якогось щасливого випадку. Це час, коли слід активізувати егоїстичні схильності. Вони допоможуть роздобути вигідне замовлення і крупний гонорар за його виконання. Ось тільки поширюватися про це не треба.

SMS з ПРИВІТОМ

Привітик моїй пташечці з СР-11. Сестро моя вочаста я тебе люблю!!! Ти найкраща! Цьом...
Мар'ясик МС-21

Передаю привіт Іванці Студницькій з далекого краю. Бо я за нею давно вже скучаю!
від Тарасика ЕП-21

Мирошник Юлі від ПЕТРА! Ги-ги

Вітаю Таню МА-21 з другим курсом ☺

Скочеляс Назар

Привіт всім депутатам Верховної Ради. Поменьше нам брешіть і займайтеся добробутом
нашої неньки України!

Рак михайло ЕП-21

Валентина Петрівна ми вас дуже-дуже любимо!!! І за вами скучаємо!

СР-21

Привіт великий превеликий Оксані Ящишин

Від Пуся Тараса ЕП-21

Передаю привіт Назарчику Пастернаку і Міші Раку я вас люблю!!!

Від Роки

Привіт моїм дівонькам з групи МС-21 Вероніці, Юлюсику, Вікусику з Ма-21! Я вас люблю!
Мар'ясик ☺

Група МА-21 ВИ САМІ КЛАСНІ, люблю вас!

Ваша староста ☺

Привітик мої солоденькі!!! Група СР-21. Цьомаю вас...

Від старости вашої!

Хочу передати привіт дуже прикольному хлопцю-першокурснику! Моєму другу Тарасу
Наконецькому. Ти дійсно хороший друг!!! Приходи ввечері на карти! ☺

Від Сашулі з 803 б (в образі)

Здорова телега! Че как? ☺ Для Антона Метельського!

Від ЕП-21

Група ЕП-21 вітає свою одногрупницю Шкільну Христину з одруженням! Бажаємо їй
великого щастя!

Анастасія Яківна, поставте нам залік за 1 курс! Від 2 курсу ☺

Передаю привіт усім студентам ТІСІТу. Це найкращий заклад в світі!

СР-21

Передаю привіт через сухий пліт Ожанській Сашці. Нехай у неї буде все як по-маслу.
Цілую, обнімаю і не забуваю!

Ксюха ☺ ЕП-21

Привіт лапочка! Я тебе люблю СР-21

Для Іри МЄ-21

Привіт від старости першого курсу СР-11 всій моїй групі. Люблю вас!

Передаємо великий і палкий привіт двом кукусям: Тані і Ірі МЄ-21. Ростіть великі і широкі.
Ми любцяєм вас!

Ваші ...☺

Дорога викладачка англійської! Марія Ігорівна щастя вам!

Любі студенти!!!

Передаю привіт своїй групі МЄ-21. Я вас люблю і дякую що ви є!

Староста ☺

Передаю привіт пацанам з МА-11 своїм мажорним дівчаткам з МА-11. Дівчатка ви The Best!!! Цьом.

Привіт Танюха МА-21 як справи!?

Від Костура Петрика МЄ-41

Дівчата дякують за привіт своїм хлопцям з МА-11. Ви самі кльові!

Староста МА-11

Маційовський Тарас
Пасіка Толік
Привіт: Костур Петро
Трут Андрій
Золочівський Сокіл

То є тигри ТІСІТУ

Люба моя Зесю! Як би ти знала, як я тебе люблю! Давай небудем сваритись!

Твоя люба Саша!

Привіт старості МЄ-11 Тримайся все буде добре вони... тебе люблять!

...

**Підготувала:
Бирда Тетяна МА-21**

Весела перерва

***

Декан запитує в абітурієнта:

- Чому ви вирішили вступити саме в цей ВУЗ і на цей факультет? –
- Що за дивне питання, тату??

***

- Ніч перед іспитом. У квартирі професора лунає телефонний дзвоник.
Роздратований заспаний голос:
- Алло!
  - Спиш, зараза? А ми вчимо!!!

***

Йдуть по частині "стройбату" два солдати, а на зустріч йде офіцер, один каже:

- Давай прикольнемось?
- Ага. Над деканом вже прикольнулись!!!

***

Лежать студенти в кімнаті, їсти хочуть - страшно. Один з них занюхавши повітря каже:

- Хлопці! Шашликом пахне!
- Інший не повертаючись:
- А ти муху з цигарки зжени.

***

- Професор читає лекцію вже декілька годин підряд.
- Пробачте, що я говорю так детально, але у мене немає годинника.
- Голос з аудиторії:
- Позаду Вас висить календар!!!

***

На лекції викладач попереджує студентів:

- Не викидайте своїх конспектів, у вас в майбутньому іспит!
- Серед студентської аудиторії хтось вирішив пожартувати:

- А екзамен будете ви приймати?
- Зокрема у вас - комісія! - відповів викладач!

***

- Сань, ти щось написав?
- Ні, пустий лист здав.
- Але ж, ти і дурень!
- Це чого ж???
- Я теж здав чистий, тепер подумують, що ми один в одного списували

Вітаємо!

Фесенко Андрія (МЕ-51) Драган Люда (ЕП – 41)
Осадиу Михайла (МЕ – 42) Брацуун Лідія (МЕ – 11)
Періжок Оскану (МЕ-42) Бирда Паня (МЯ-11)
Яріш Наталію (МЕ-42) Чайка Ірина (СР-11)
Габрилей Софію (СР-51) Зань П. (СР-11)
Бенев'ят В. Ю. (СР – 11)

Кружляє листя у танку осіннім,
Дерева у вогні палкїм горять.
В цей день зібрались Ваші друзі й рідні
Із Днем народження Вас щиро привітатъ.
Прийміть же і від мене щирі побажання,
Здоров'я й щастя в цей святковий день.

Нехай моє прилине привітання
До Вас на крилах весняних пісень.
Бажаю Вам, щоб доля дарувала
В осіннім сонці весняне тепло,
Щоб Ваша молода душа співала,
А для печалі місця не було.

Хай серце Ваше завжди щедрим буде
І широко відкритим для людей,
Хай молодеча сила сповнить груди
Додасть наснаги і нових ідей.
Бажаю Вам, щоб кожне починання
Було успішно втілене в життя,

Нехай людська повага і визнання
Крокують поруч з Вами в майбуття.
Любові Вам і злагоди в родині,
Не знати горя, смутку і біди,
Хай прибуває щедро Вам щоднини
Із сонця й вітру, із роси й води

Вітаємо з одруженням!

Таню Лукачик

*Під дзвони весільні в
цей радісний час
Від щирого серця
вітаємо Вас!*

*Ми хочемо Вам усіх
благ побажати,
Щоб Ви були дружні,
успішні, багаті!*

*Іще неодмінно щасливі, здорові,
Щоб жили завжди у ладу і любові!
Хай разом всі справи даються Вам легко,
Ща гарні сюрпризи приносить лелека!*

Групи IV курсу

Вітаємо з днем народження!!!

Ларису Євгенівну та Ірину Олександрівну

*Хай Вам завжди посміхається доля,
Несуть тільки радість собою роки,
Хай щастя й здоров'я ніколи не зрадять ніколи.
Хай збудуться мрії, бажання й думки.
Щасливого й довгого віку.*